

Canllaw ar y Rhaglen Brentisiaethau yng Nghymru

Prentisiaethau â Chymorth

Y Rhaglen Prentisiaethau â Chymorth yng Nghymru

Canllaw Grantiau 2027

Cynnwys

Canllaw Grant 2027	2
Cyflwyniad i'r Rhaglen Prentisiaethau	3
1. Cyflwyniad	3
2. Y Rhaglen Prentisiaethau	4
3. Prentisiaeth â Chymorth	5
4. Rolau a chyfrifoldebau	8
5. Agweddau allweddol y rhaglen	10
6. Cyllid a thaliadau	12
7. Rheoli dysgwyr	13
8. Gofynion asesu ychwanegol	15

Cyflwyniad i'r Rhaglen Brentisiaethau

1. Cyflwyniad

- 1.1. Un o Nodau Strategol Medr yw 'creu system drydyddol hyblyg a chydgysylltiedig lle gall pawb ennill y sgiliau a'r wybodaeth sydd eu hangen arnynt ar gyfer economi a chymdeithas newidiol'. Rydym wedi ymrwymo i ddarparu prentisiaethau sy'n ymateb i flaenoriaethau Llywodraeth Cymru o ran sgiliau ac sy'n bodloni anghenion dysgwyr, cyflogwyr a'r economi. Mae hyn wedi'i seilio ar ein dyletswydd strategol i gyfrannu at ddatblygu economi gynaliadwy ac arloesol yng Nghymru.
- 1.2. Mae'r rhaglen brentisiaethau newydd yn dechrau ar 1 Awst 2027 ac fe'i cyllidir drwy drefniadau grant â derbynwyr (a elwir yn "ddarparwyr" drwy holl gyfres Medr o ddogfennau) a nodir drwy broses ymgeisio ac asesu. Mae'r dull newydd hwn yn gyson â threfniadau buddsoddi Medr ar gyfer yr holl ddarpariaeth drydyddol arall, gan gefnogi ein nod am sector sy'n fwy cydgysylltiedig a chydlynol.
- 1.3. Mae'r canllaw hwn i'r rhaglen yn amlinellu nodau ac amcanion y rhaglen ond hefyd yn galluogi darparwyr i benderfynu sut orau i gyflwyno'r rhaglen er mwyn bodloni anghenion dysgwyr. Drwy ddyluniad y rhaglen, a'i gweithrediad drwy fodel cyllid grant, bwriedir taro cydbwysedd rhwng sefydlogrwydd a hyblygrwydd, gan alluogi'r rhaglen i ymateb i flaenoriaethau newidiol a sicrhau parhad ar yr un pryd i ddysgwyr a chyflogwyr.

Dull dyfarnu grantiau

- 1.4. Ceir tair elfen o fewn y rhaglen brentisiaethau y dyfernir grantiau ar eu cyfer:
 - Rhaglen Brentisiaethau, gan gynnwys rhannu prentisiaethau (cyflwyno fframweithiau sy'n arwain at gymwysterau rheoleiddiedig ar lefelau 2-5).
 - Prentisiaethau Gradd (cyflwyno fframweithiau sy'n arwain at raddau ar lefel 6 a ddyfernir gan brifysgolion).
 - Prentisiaethau â chymorth (pob lefel).
- 1.5. Bydd y grantiau cychwynnol yn cael eu dyfarnu am gyfnod o bedair blynedd. Efallai y gwneir mân newidiadau i ganllawiau'r rhaglen yn ystod y pedair blynedd cyntaf er mwyn ymateb i amgylchiadau newidiol. Os bydd darparwyr yn parhau i berfformio a bodloni gofynion y rhaglen ac yn parhau i gydymffurfio â gofynion fframwaith rheoleiddio Medr, byddant yn parhau i dderbyn buddsoddiad yn dilyn y dyfarniad cychwynnol.
- 1.6. Cynhelir adolygiad ffurfiol o'r rhaglen ar ôl pedair blynedd a allai arwain at newidiadau; bydd hefyd yn gyfle i ddarparwyr pellach dderbyn cyllid grant o dan y rhaglen, os ydynt yn bodloni amodau'r rhaglen ac os oes cyllideb ar gael.
- 1.7. **Mae'r ddogfen hon yn darparu gwybodaeth ac arweiniad i ddarparwyr dysgu sy'n derbyn cyllid grant i gyflwyno Elfenn 3 - Prentisiaeth â Chymorth.** Dylid ei darllen ochr yn ochr â dogfennau'r Cais am Grant, a [fframwaith rheoleiddio Medr ar gyfer darparwyr trydyddol](#) a'r [amodau grant a chyllid](#).

- 1.8. Ceir dogfennau canllaw ar wahân ar gyfer yr elfennau Prentisiaethau Craidd a Phrentisiaethau Gradd.

Prentisiaethau â Chymorth

- 1.9. Mae Medr yn annog trefniadau cydweithredol, gan gynnwys modelau consortiwm neu sefydliad partner, gan gynnwys dull is-gontractio ar gyfer darparwyr sy'n gwneud cais i gyflwyno'r elfen hon, gan adeiladu ar y model cyflwyno presennol. Bydd hyn yn sicrhau bod dyfarniadau grant ar raddfa ddigonol i gwmpasu pob sector a rhanbarth yng Nghymru ac yn cefnogi darpariaeth o ansawdd uchel.
- 1.10. I gael eu hystyried am ddyfarniad grant o dan yr elfen hon, rhaid i ddarparwyr ddangos y gallent reoli grant gwerth £250k y flwyddyn.

2. Y Rhaglen Brentisiaethau

- 2.1. *Swydd gyflogedig gyda hyfforddiant yw prentisiaeth Gymreig. Bydd prentisiad yn ennill cyflog, yn ennill profiad, yn dysgu sgiliau newydd, ac yn ennill cymwysterau a chymwyseddau a gydnabyddir gan y diwydiant (o lefel 2 hyd at lefel gradd). Diffinnir y dysgu drwy fframwaith prentisiaeth.*
- 2.2. Cyflwynir prentisiaeth fel partneriaeth rhwng y darparydd dysgu, y cyflogwr, a'r dysgwr.
- 2.3. Ein gweledigaeth yw Rhaglen Brentisiaethau sy'n:
- Cynnwys pob dysgwr;
 - Ehangu cyfleoedd i ddysgwyr ddilyn eu prentisiaeth yn gyfan gwbl, neu'n rhannol, yn y Gymraeg;
 - Hyblyg ac yn ystwyth, gyda disgwyliadau clir o ran deilliannau yn hytrach na phrosesau caeth, gan alluogi darparwyr i arloesi a sicrhau canlyniadau gwell drwy atebolrwydd ystyrion;
 - Cyflwyno darpariaeth o ansawdd uchel a deilliannau cadarnhaol i ddysgwyr a chyflogwyr;
 - Bodloni anghenion yr economi ac yn cefnogi newid yn y galw am sgiliau;
 - Hyrwyddo ymgysylltiad a chyfranogiad cryf ymhlith dysgwyr;
 - Cynnig llwybrau cydlynol a llwybrau dilyniant ar draws y sector trydyddol, gan alluogi dysgwyr i ddilyn llwybr sy'n gweithio iddyn nhw;
 - Sicrhau cydraddoldeb o ran parch rhwng llwybrau galwedigaethol ac academiaidd, gan gefnogi system addysg a hyfforddiant trydyddol cwbl integredig.

Egwyddorion lefel uchel

- 2.4. Mae'r egwyddorion lefel uchel canlynol yn tanategu'r rhaglen brentisiaethau:
- Darparu rhaglen i bob oed ar gyfer dysgwyr 16 oed a hŷn;
 - Darparu prentisiaethau o safon o Lefel 2 i Lefel 6;
 - Ymateb i newidiadau i'r galw am sgiliau ar draws yr economi ac i anghenion rhanbarthol o ran sgiliau;

- Ymateb i flaenoriaethau Llywodraeth Cymru o ran sgiliau, gan gynnwys ymateb i egin-dechnolegau a sgiliau gwyrdd;
- Bodloni anghenion dysgwyr a chefnogi eu dilyniant drwy'r system addysg drydyddol ac i mewn i'w gyrfaedd ddewisol, a thrwy gydol y gyrfaedd hynny;
- Hyblyg ac ymatebol, gan sicrhau bod y cymwysterau a'r sgiliau cywir yn cael eu darparu i fodloni anghenion cyflogwyr, dysgwyr a'r economi;
- Yn darparu prentisiaethau cynhwysol sy'n hygyrch i ddysgwyr o amrywiaeth o gefndiroedd, gan gynnwys rhai â nodweddion gwarchodedig ac sydd o dan anfantais economaidd-gymdeithasol;
- Yn cynyddu cyfleoedd i bob prentis ddatblygu, cynnal a defnyddio eu sgiliau Cymraeg drwy gydol eu hyfforddiant a'u cyflogaeth, gan eu galluogi i gyfrannu at weithlu sy'n gynyddol ddwyieithog;
- Cynnig darpariaeth o safon sy'n cryfhau cyrhaeddiad dysgwyr ac yn gwella deilliannau.

Deddf Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) 2022

- 2.5. Yn sgil cychwyn y darpariaethau prentisiaeth yn Rhan 4 ac Adran 104 (cymorth ariannol ar gyfer prentisiaethau) o Ddeddf Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) bydd swyddogaethau perthnasol yn cael eu trosglwyddo i Medr ym mis Awst 2027.
- 2.6. Mae Gweinidogion Cymru yn datblygu Manyleb newydd o Ofynion ar gyfer Prentisiaethau Cymeradwy Cymru o dan adran 115 o'r Ddeddf Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru). Bydd y Gofynion yn disodli Manyleb Safonau Prentisiaeth Cymru (MSPC) ac yn weithredol o 1 Awst 2027.
- 2.7. Cyn gwneud penderfyniadau terfynol ynghylch polisi, bydd Llywodraeth Cymru yn ymgynghori ar y Gofynion newydd yn nhymor yr hydref 2026. Bydd y Gofynion yn sicrhau'r hyblygrwydd mwyaf posibl wrth gyflwyno'r prentisiaethau o fewn fframwaith statudol clir. Byddant yn nodi'r hyn sydd angen ei gynnwys mewn Fframwaith Prentisiaeth er mwyn i ddysgwyr ddilyn y llwybr dysgu a chael cymeradwyaeth am gwblhau prentisiaeth Cymru i ddibenion Rhan 4 o'r Ddeddf.
- 2.8. Mae dyluniad Rhaglen Prentisiaethau Newydd Medr yn adlewyrchu'r hyblygrwydd ychwanegol a ddisgwyllir yn ôl y Gofynion newydd.

3. Prentisiaeth â Chymorth

- 3.1. Mae Prentisiaethau â Chymorth yn darparu cymorth ychwanegol i brentisiaid ag anghenion cymhleth o ran cyflogaeth a dysgu, gan eu galluogi i gwblhau eu prentisiaeth lefel 2-5 yn llwyddiannus.
- 3.2. Bydd darparwyr yn gweithio gyda dysgwyr cyn iddynt ymuno â fframwaith prentisiaeth er mwyn helpu dysgwyr i ennill y sgiliau a'r hyder sydd eu hangen i gychwyn a pharhau â'u prentisiaeth. Gall cymorth gynnwys hyfforddiant swydd neu ddarpariaeth arbenigol arall.

Fframweithiau Prentisiaeth

3.3. Mae Fframwaith Prentisiaeth yn nodi'r rhaglen ddysgu a'r cymwysterau sydd eu hangen i gwblhau prentisiaeth yng Nghymru. Mae pob llwybr o fewn fframwaith yn cynnwys:

- Cymhwyster cymhwysedd a gwybodaeth neu gymhwyster cyfun;
- Cymwysterau Sgiliau Hanfodol Cymru (lle bo'n ofynnol) mewn:
 - Cyfathrebu
 - Cymhwyso Rhif
 - Llythrennedd digidol (dewisol)
- Hyfforddiant yn y gwaith / i ffwrdd o'r gwaith;
- Gofynion cymhwysedd/safonau eraill y diwydiant.

3.4. O fis Awst 2027 ymlaen, bydd 18 fframwaith sector ar gael ledled Cymru:

- Iechyd, gofal cymdeithasol a gofal plant
- Peirianeg;
- Gweithgynhyrchu;
- Creadigol, dylunio a'r cyfryngau;
- Gwasanaethau rheoli, busnes a manwerthu;
- Gwasanaethau cyhoeddus a diogelu;
- Addysg a'r blynyddoedd cynnar;
- Arlwyo a lletygarwch;
- Adeiladu a'r amgylchedd adeiledig;
- Y Gyfraith, Cyllid a Chyfrifyddu;
- Digidol;
- Gwallt a harddwch;
- Amaethyddiaeth, yr amgylchedd a gofal anifeiliaid;
- Trafnidiaeth, moduro a logisteg;
- Gwyddoniaeth ac ynni;
- Bwyd a diod;
- Gwasanaethau eiddo;
- Chwaraeon a Hamdden.

3.5. Gall darparwyr wneud cais ffurfiol i ddiwygio llwybrau/fframweithiau neu gynnig datblygu llwybrau newydd yn y llyfrgell fframweithiau prentisiaeth. Bydd y swyddogaeth hon ar gael ar y wefan ar 1 Awst 2027. Cyhoeddir canllawiau ar wahân ar y llyfrgell newydd a'r systemau ardystio cyn dechrau'r rhaglen.

Fframwaith rheoleiddio Medr

3.6. Bydd yn ofynnol i ddarparwyr sy'n cyflwyno'r gweithgarwch a gyllidir ar gyfer y Rhaglen Prentisiaethau gydymffurfio â fframwaith rheoleiddio ac amodau cyllido Medr. Bydd Medr yn defnyddio ei broses sicrhau risg darparwyr i fonitro cydymffurfiaeth, a ddatblygir ac a weithredir yn ystod 2026/27.

3.7. Ceir manylion pellach am ofynion y [fframwaith rheoleiddio](#) ar wefan Medr.

Amod:

[Cynaliadwyedd Ariannol \(Cychwynnol a pharhaus\)](#)

[Llywodraethu a Rheoli \(Cychwynnol a pharhaus\)](#)

[Ansawdd a Gwelliant Parhaus \(Cychwynnol a pharhaus\)](#)

[Llesiant Staff a Dysgwyr \(Cychwynnol a pharhaus\)](#)

[Y Gymraeg \(Parhaus\)](#)

[Diogelu Dysgwyr \(Parhaus\)](#)

[Cod Ymgysylltu â Dysgwyr \(Parhaus\)](#)

[Cyfle Cyfartal \(Parhaus\)](#)

[Gweithdrefnau Cwyno \(Parhaus\)](#)

[Sylw i Gyngor a Chanllawiau \(Parhaus\)](#)

[Gwybodaeth, Cymorth a Mynediad \(Parhaus\)](#)

Ymgysylltu a monitro

- 3.8. Yn ogystal â gofynion adrodd fframwaith rheoleiddio Medr, bydd yn ofynnol i ddarparwyr ymgysylltu'n rheolaidd â Medr, fel y gall Medr fonitro'r defnydd o gyllid grant a'r gweithgarwch a gyflawnir yn sgil y cyllid yn erbyn nodau'r rhaglen, gan gynnwys:
- Y galw am y rhaglen a'r nifer sy'n ei dilyn, gan gynnwys ymhlith unigolion o amrywiaeth o gefndiroedd, a rhai a chanddynt nodweddion gwarchodedig ac sydd o dan anfantais economaidd-gymdeithasol;
 - Patrymau cyflwyno mewn meysydd sector â blaenoriaeth, a chysondeb â'r sgiliau sydd eu hangen yn rhanbarthol;
 - Ymgysylltu â chyflogwyr, gan gynnwys effeithiolrwydd cynyddu nifer ac amrywiaeth y cyflogwyr sy'n recriwtio prentisiaid;
 - Ansawdd profiad y dysgwr a deilliannau'r dysgwr;
 - Y nifer sy'n manteisio ar gyfleoedd cyfrwng Cymraeg.
- 3.9. Bydd y mewnwelediadau a geir o'r gwaith monitro hwn yn cael eu defnyddio er mwyn helpu darparwyr i wella eu perfformiad unigol yn erbyn y disgwyliadau yng nghanllawiau'r rhaglen. Fe'u defnyddir hefyd i nodi meysydd lle gellid bod angen gwneud newidiadau i'r rhaglen yn ei chyfanrwydd, gan gynnwys gweithgarwch datblygu ychwanegol a arweinir gan Medr.

4. Rolau a Chyfrifoldebau

4.1 Y Darparydd

- Cynnal cydymffurfiaeth ag amodau cyllido Medr, a gofynion eraill yn fframwaith rheoleiddio Medr.
- Sicrhau bod pob prentis yn cydymffurfio â gofynion cymhwysra'r rhaglen brentisiaethau.
- Cyflwyno darpariaeth o safon, fel y caiff ei gwerthuso yn arolygiadau Estyn/adolygiadau QAA (fel bo'n briodol).
- Helpu cyflogwyr i ddeall y buddsoddiad sy'n ofynnol ganddynt wrth gyflogi prentis, gan gynnwys adnoddau, yr ymrwymiad o ran amser, a'r gofynion drwy gydol y cyfnod dysgu.
- Cynorthwyo cyflogwyr i recriwtio'r prentis.
- Darparu gwybodaeth i'r cyflogwr a'r dysgwr am strwythur y brentisiaeth, a diffiniad clir o rolau a chyfrifoldebau rhwng y darparydd, y cyflogwr a'r dysgwr.
- Cynnal asesiad cychwynnol o'r dysgwr, fel y nodir ym mharagraffau 5.3 - 5.4.
- Cwblhau cwrs sefydlu effeithiol i'r prentis, gan gynnwys cwblhau cytundeb dysgu prentisiaeth.
- Cwblhau sesiwn sefydlu effeithiol i gyflogwyr er mwyn sicrhau eu bod yn gwbl ymwybodol o'u cyfrifoldebau ac yn cael gwybod am oblygiadau'r rhwymedigaethau hyn.
- Cynnal adolygiadau dysgu rheolaidd, gan gynnwys cynnydd dysgwyr, yr hyn maen nhw wedi'i gyflawni hyd yma, y dysgu pellach sydd ei angen, gan gynnwys parodrwydd am asesiadau a pha mor agos ydyn nhw at gwblhau, er mwyn helpu cyflogwyr a dysgwyr i gynllunio'n fwy effeithiol.
- Sicrhau y cydymffurfir â gofynion y fframwaith wrth gyflwyno pob agwedd ar y ddarpariaeth a gyllidir.
- Ehangu eu rhwydwaith o gyflogwyr, gan gynnwys busnesau bach a chanolig yn arbennig.
- Rhoi arweiniad a chynghor parhaus i'r cyflogwr/prentis hyd ddiwedd y brentisiaeth, a rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r naill a'r llall am gynnydd, a'u cynnwys yn llawn yn narpariaeth y rhaglen.
- Mentora a rhoi arweiniad a chefnogaeth i gyflogwyr yn ystod prosesau recriwtio, cyflwyno a deilliannau er mwyn sicrhau profiad o safon i'r dysgwr sy'n arwain at ddeilliannau llwyddiannus a chyflogaeth neu hunangyflogaeth barhaus.
- Darparu prosesau asesu, cyflwyno a chefnogi effeithiol i ddysgwyr er mwyn galluogi deilliannau llwyddiannus, nid yn unig o ran ennill cymhwyster ond hefyd o ran datblygiad gyrfa a llesiant y dysgwr.
- Sicrhau bod ganddynt systemau a phrosesau cadarn ar waith i gefnogi a dangos tystiolaeth o gydymffurfio â holl ofynion y rhaglen yn unol â'r fanyleb.
- Sicrhau bod eu darpariaeth yn gynhwysol ac yn hygyrch i ddysgwyr o amrywiaeth o gefndiroedd, ac i rai â nodweddion gwarchodedig, a sicrhau eu bod yn annog staff a dysgwyr yn weithredol i gymryd rhan mewn unrhyw gynlluniau a mentrau sydd ar gael i gynyddu nifer y dysgwyr, cyfranogiad a llwyddiant.
- Cynyddu nifer y bobl o leiafrifoedd ethnig sy'n dechrau ac yn cwblhau prentisiaethau, yn unol â Chynllun Gweithredu Cymru Wrth-hiliol ac adolygiad Cyflogaeth a Sgiliau 2024.

- Cynnal asesiadau effaith cydraddoldeb i ddeall effaith prosesau a pholisïau ar bawb sydd â nodweddion gwarchodedig.
- Hyrwyddo a dathlu'r Rhaglen Brentisiaethau.
- Creu amgylchedd lle mae'r Gymraeg yn cael ei hyrwyddo a'i hannog yn weithredol ar draws gweithgareddau'r darparrydd hyfforddiant, fel y gall prentisiaid a staff ddatblygu, cynnal, a defnyddio'u sgiliau Cymraeg yn y dysgu ac yn y gwaith o ddydd i ddydd.
- Mynd ati'n weithredol i hyrwyddo cyfleoedd prentisiaeth cyfrwng Cymraeg sy'n gynhwysol ac yn hygyrch, ac annog staff a dysgwyr i gymryd rhan mewn cynlluniau a mentrau perthnasol sy'n helpu i gynyddu'r galw am, a chyfranogiad mewn, hyfforddiant ac asesu trwy gyfrwng y Gymraeg.
- Rhoi'r cyfryw wybodaeth, cymorth a mynediad i Medr, neu i unigolyn a awdurdodir gan Medr, at gyfleusterau, systemau ac offer y darparrydd, fel y bo'n rhesymol ofynnol er mwyn i Medr gyflawni ei swyddogaethau.
- (Rhannu Prentisiaethau yn Unig) Cyfrifoldeb y sefydliad/cyflogwr arweiniol yw talu cyflog y prentisiaid ac adennill cyflogau gan y cyflogwyr cynnal.

4.2 Y Corff Cynnal

- Sicrhau bod y prentis yn cael amser i dderbyn hyfforddiant i ffwrdd o'r gwaith fel bo'n briodol. .
- Cyflawni cyfrifoldebau cyfreithiol dros lechyd a Diogelwch y prentis
- Sicrhau cydymffurfiaeth â deddfwriaeth ac arfer da o ran cyfle cyfartal.
- Sicrhau bod digon o amser ac adnoddau'n cael eu darparu er mwyn i'r prentis fodloni eu gofynion dysgu ac asesu - gan gynnwys sicrhau bod y prentis yn mynd i'r gwaith ac yn derbyn hyfforddiant am isafswm o ddeg awr yr wythnos.
- Cefnogi a chyfrannu'n weithredol at gyflwyno rhaglen y prentis.
- Sicrhau bod gan y dysgwr fynediad at fentor priodol a enwebir o fewn y sefydliad a fydd yn gweithredu fel y pwynt cyswllt enwebedig yn ystod y rhaglen.

4.3 Y Dysgwr

- Ymroi i ddysgu a chael eu hasesu drwy fynd ar gyrsiau ac i ddigwyddiadau dysgu eraill yn y gwaith neu i ffwrdd o'r gwaith, bod yn barod i'w hasesu, a chymryd rhan yn weithredol yn y gwaith o gynllunio ac adolygu eu rhaglen.
- Cymryd cyfrifoldeb dros eu dysgu a'u datblygiad eu hunain.
- Ymddwyn mewn modd ystyriol a chyfrifol, gan roi sylw priodol i sicrhau cyfle cyfartal iddyn nhw'u hunain ac i eraill, ac i iechyd a diogelwch eraill ac i'w hiechyd a'u diogelwch eu hunain yn yr amgylchedd gwaith a dysgu.
- Gweithio i'r cyflogwr hyd eithaf eu gallu ac yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'r cyflogwr.
- Ymgysylltu'n gadarnhaol â chyfleoedd, lle bônt ar gael, i ddatblygu, cynnal a defnyddio eu sgiliau Cymraeg fel rhan o'u hyfforddiant a'u cyflogaeth, gan gydnabod y manteision a ddaw yn sgil hyn i weithlu cynyddol ddwyieithog yng Nghymru.

5. Agweddau allweddol y rhaglen

Cytundeb Prentisiaeth Cymru

- 5.1. Rhaid i ddysgwr gael Cytundeb Prentisiaeth Cymru sy'n nodi mewn ysgrifen ei delerau ac amodau dysgu gyda'r darparwydd a'r cyflogwr cyn, neu ar yr adeg pan fydd y dysgwr yn dechrau'r Fframwaith Prentisiaeth.
- 5.2. Rhaid hysbysu'r dysgwr cyn gwneud unrhyw newidiadau i Gytundeb Prentisiaeth Cymru, neu cyn gynted â phosibl wedi hynny.

Sefydlu ac asesu'r dysgu

- 5.3. Bydd yn ofynnol i ddarparwyr weithio gyda'r dysgwr a'r cyflogwr i gynnal a chofnodi proses sefydlu ac asesu gadarn ar gyfer pob dysgwr a chreu Cynllun Dysgu Unigol, wedi'i deilwra i fodloni anghenion yr unigolyn a'r cyflogwr. Dylai'r asesiad hwn fod ar gael yn newis iaith y dysgwr, sef naill ai yn y Gymraeg neu yn y Saesneg.
- 5.4. Er y gall darparwyr ddyfeisio eu proses asesu a'u dogfennau eu hunain, rhaid i hyn gynnwys ystyriaeth o'r canlynol:
 - Prosesau asesu, cyflwyno a chefnogi effeithiol i alluogi deilliannau llwyddiannus, nid yn unig o ran ennill y cymhwyster, ond hefyd o ran dilyniant gyrfa, gan gynnwys paratoi am hunangyflogaeth lle bo'n briodol.
 - Nodi unrhyw rwystrau posibl i ddysgu a gofynion cymorth ychwanegol, gan gynnwys unrhyw anghenion dysgu ychwanegol a nodweddion gwarchodedig.
 - Dysgu blaenorol cydnabyddedig perthnasol Ni ddylai hyn ond cynnwys cymwysterau ardystiedig llawn a enillwyd. Yn y dyfodol, yn dibynnu ar ddatblygiad systemau, efallai y bydd modd cydnabod modiwlau unigol. Bydd darparwyr yn cael gwybod os bydd hynny'n digwydd.
 - Asesiad o sgiliau Cymraeg a chynllun ar gyfer sut y gellir cynnig cyfleoedd, yn y ddarpariaeth a'r dull cyflwyno, i ddatblygu, cynnal a defnyddio sgiliau'r dysgwr yn seiliedig ar yr asesiad hwnnw.
 - Cymwysterau Sgiliau Hanfodol neu gymwysterau cyfatebol sydd wedi'u hennill, a'r cymwysterau sydd i'w cwblhau.
 - Cymwysterau, fel y'u nodir yn y Fframwaith Prentisiaeth, sydd i'w cwblhau (rhaid i bob prentis gwblhau'r cymwysterau cymhwysedd. Rhaid cwblhau cymwysterau gwybodaeth lle nad ydynt eisoes wedi'u cynnwys drwy ddysgu blaenorol cydnabyddedig).
 - Hyfforddiant yn y gwaith ac i ffwrdd o'r gwaith sydd i'w gwblhau.
 - Unedau dewisol, cymwyseddau'r diwydiant/galwedigaethol, fel y'u hamlinellir yn y Fframwaith Prentisiaeth.
 - Dyddiad dechrau'r dysgwr a hyd y rhaglen.
 - Sgiliau gyrfa sydd i'w cyflwyno drwy gymwysterau a chyrsgiau
 - Cymorth entrepreneuriaeth i ddysgwyr a allai fod yn dechrau hunangyflogaeth ar ddiwedd y brentisiaeth.
 - Sgiliau cyflogadwyedd i'w datblygu.
 - Llesiant dysgwyr gan gynnwys rhoi ystyriaeth i rwystrau unigol fel cyfrifoldebau gofalu a allai olygu bod angen mwy o gefnogaeth neu fwy o hyblygrwydd yn y ddarpariaeth.

Hyd y rhaglen

- 5.5. Mae'r ddarpariaeth cyn-brentisiaeth ar gael am gyfnod o chwe mis ar y mwyaf. Oherwydd y lefel sylweddol o gefnogaeth sydd ei hangen, bydd Prentisiaid â Chymorth yn cychwyn y ddarpariaeth hon i ddechrau. Yn ystod y cyfnod hwnnw byddant yn cwblhau gweithgareddau asesu a phroffilio er mwyn nodi eu hanghenion cymorth unigol, a phennu eu parodrwydd i gwblhau prentisiaeth yn llwyddiannus. Rhaid i ddysgwyr yr asesir eu bod yn gallu cwblhau prentisiaeth gychwyn eu rhaglen brentisiaeth cyn diwedd y cyfnod o chwe mis.
- 5.6. Isafswm hyd Rhaglen Brentisiaeth i ddysgwr yw 12 mis. Mae'r hyd isafswm o 12 mis yn diogelu natur prentisiaeth Cymru fel rhaglen ddysgu sy'n datblygu cymhwysedd galwedigaethol. Efallai y ceir eithriadau i hyn yn y flwyddyn gyflwyno gyntaf, yn sgil dysgu blaenorol cydnabyddedig, neu lle gellid bod angen diwygio'r elfen gymhwysedd mewn fframweithiau prentisiaeth penodol. Darperir rhagor o wybodaeth am eithriadau maes o law.
- 5.7. Nid oes uchafswm amser penodol i ddysgwyr ar y rhaglen brentisiaeth. Bydd amcangyfrif yr amser cwblhau yn seiliedig ar ganlyniad asesiad y darparydd, a dylid dod i gytundeb ynghylch hynny rhwng y darparydd, y cyflogwr a'r dysgwr. Pan fydd dysgwyr yn cwblhau eu prentisiaeth mewn llai o amser nag a amcangyfrifwyd, bydd darparwyr yn derbyn y gwerth buddsoddi y cytunwyd arno ar gyfer y dysgwr hwnnw, gan y bydd yr holl elfennau a nodwyd fel rhai sy'n angenrheidiol er mwyn cwblhau wedi'u datblygu.

Deilliannau Dysgwyr

- 5.8. Disgwylir i ddarparwyr wneud popeth o fewn eu gallu i sicrhau bod pob dysgwr yn derbyn ac yn cynnal prentisiaeth.
- 5.9. Yn unol â fframwaith rheoleiddio Medr, disgwylir i ddarparwyr hefyd ddangos deilliannau ar draws ystod ehangach o fesurau, gan gynnwys dilyniant dysgwyr i ddysgu pellach, profiadau dysgwyr, a chyfle cyfartal i ddysgwyr o amrywiaeth o gefndiroedd.

Y Gymraeg

- 5.10. [Rhaid i ddarparydd prentisiaethau sydd wedi cofrestru gyda Medr, neu a gyllidir gan Medr, gyhoeddi a chynnal Strategaeth ar gyfer y Gymraeg.](#) Dylai'r strategaeth hon nodi sut y bydd y darparydd yn cymryd pob cam rhesymol i:
- hybu ac annog mwy o ddefnydd o'r Gymraeg ar draws y darparwr fel y gall pobl – gan gynnwys staff a dysgwyr – ddefnyddio'r iaith yn naturiol yn eu bywydau beunyddiol;
 - cynyddu'r galw am addysg drydyddol a ddarperir trwy gyfrwng y Gymraeg, a chyfranogiad ynddi.
- 5.11. I'w helpu i fodloni'r gofynion hyn, anogir darparwyr i weithio gyda'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol (y Coleg), fel un o'r sefydliadau sy'n gyfrifol am gynllunio strategol mewn perthynas â'r Gymraeg mewn addysg drydyddol. Mae'r Coleg yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru, Medr, a darparwyr i gefnogi twf mewn cyfleoedd astudio a hyfforddi cyfrwng Cymraeg a dwyieithog. Yng nghyd-destun prentisiaethau a'r

Cynllun Cenedlaethol ar gyfer y Gymraeg mewn Addysg Drydyddol, bydd y Coleg yn cefnogi ac yn cynghori darparwyr wrth iddynt ddatblygu a gweithredu eu Strategaethau ar gyfer y Gymraeg, gan helpu i nodi ffyrdd ymarferol i gynyddu'r galw am, a chyfranogiad mewn, darpariaeth prentisiaethau cyfrwng Cymraeg. Mae hyn yn cynnwys cymorth mewn perthynas â'r gweithlu addysg drydyddol ac annog a chefnogi dysgwyr. Mae'r Coleg hefyd yn cefnogi Medr drwy roi cyngor strategol ar weithredu Amod y Gymraeg, gan gyfrannu at drafodaethau ar flaenoriaethau, a rhannu arfer da ar draws y sector i gefnogi gwelliant gwirioneddol mewn darpariaeth.

- 5.12. Bydd yr Athrofa Dysgu Cymraeg Genedlaethol (y Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol gynt) yn debygol o gynnig cyfleoedd perthnasol i gefnogi darparwyr wrth weithredu eu Strategaethau ar gyfer y Gymraeg. Yng nghyd-destun y Cynllun Cenedlaethol ar gyfer y Gymraeg mewn Addysg Drydyddol, Strategaethau Iaith Gymraeg darparwyr, a'r gefnogaeth a'r gwaith cynllunio strategol a ddarperir gan y Coleg, bydd yr Athrofa yn chwarae rôl bwysig wrth gefnogi datblygiad sgiliau Cymraeg a hyder y gweithlu addysg drydyddol, gyda'r nod o adeiladu capasiti i ddarparu darpariaeth cyfrwng Cymraeg.
- 5.13. Bydd Medr yn monitro perfformiad darparwyr yn erbyn eu Strategaethau Iaith Gymraeg ac yn defnyddio ei brosesau rheoleiddio a rheoli grantiau sefydledig i sbarduno gwelliant parhaus ac i herio mewn meysydd lle nad oes digon o gynydd.

Ansawdd a gwelliant parhaus

- 5.14. Rhaid i'r darparydd gydymffurfio ag [amod Medr ar gyfer ansawdd a gwelliant parhaus](#). Mae'r amod yn mynnu bod darparwyr yn dangos bod eu darpariaeth o ansawdd da, a'u bod yn ymdrechu i wella'n barhaus. Mae'n ofynnol iddynt ystyried [Fframwaith Ansawdd](#) Medr.
- 5.15. Dylai darparwyr gael systemau hunanasesu ar waith i werthuso ansawdd y ddarpariaeth a defnyddio'r rhain i ysgogi gwelliant parhaus i brofiad y dysgwr. Dylai'r systemau hyn fod yn seiliedig ar ddata a safbwyntiau dysgwyr. Dylai darparwyr gael systemau i fonitro effaith camau a gymerir o ganlyniad i weithgarwch hunanasesu.
- 5.16. Disgwylir i ddarparwyr ddefnyddio mecanweithiau cyflwyno arloesol a hyblyg. Mae hyn yn cynnwys defnyddio technolegau presennol a newydd, defnyddio amrywiaeth o arferion dysgu ac addysgu ac ymateb i anghenion dysgwyr, gan gynnwys rhai ag anghenion dysgu ychwanegol. Dylai'r ddarpariaeth ymateb i newidiadau yn arferion ac anghenion y diwydiant a'r sector.

6. Cyllid a thaliadau

Cyllid

- 6.1. Bydd y Sefydliad Cyflogi Arweiniol yn derbyn hyd at uchafswm o £8,000 fesul prentis mewn cyllid grant o fewn y flwyddyn gyntaf i gyfrannu at gostau hyfforddiant swydd dwys a chymorth paratoadol arall sydd ei angen ar brentisiaid ag anghenion dysgu a chyflogaeth cymhleth. Mae'r cyllid hwn wedi'i gynllunio i hwyluso mynediad at y lefel uwch o gymorth sy'n angenrheidiol er mwyn iddynt allu cymryd rhan yn

llwyddiannus yn y rhaglen. Yn dilyn hyn ceir uchafswm o £4,000 fesul prentis. Caiff hyn ei adolygu drwy gydol cyfnod y grant a gallai newid.

Taliadau

6.2. Gwneir taliadau ymlaen llaw bob mis gan gysoni bob chwarter.

Dyraniadau grant

6.3. Bydd Medr yn darparu dyraniad grant sylfaenol i ddarparwyr cymeradwy i'w galluogi i gynllunio adnoddau a darpariaeth ar gyfer y dyfodol a chefnogi hyfywedd ariannol. Bydd swm y grant a ddyrennir yn amodol ar y gyllideb a ddyrennir gan Lywodraeth Cymru.

6.4. Bydd y dyraniad grant yn seiliedig ar:

- Isafswm gwerth grant (£250k fesul darparydd);
- Nifer y dysgwyr sy'n parhau;
- Nifer y dysgwyr newydd sy'n dechrau.

6.5. Bydd darparwyr yn gallu rheoli eu dyraniad cyllid mewn modd hyblyg i'w galluogi i fodloni'r disgwyliadau a nodir yng nghanllawiau'r rhaglen.

6.6. Gall Medr ddefnyddio dulliau cyllido eraill i gyflawni deilliannau'r Rhaglen, pan fo angen diogelu parhad darpariaeth prentisiaethau.

7. Rheoli dysgwyr

Cymhwysra

7.1. Mae'r adran hon yn nodi'r rheolau ynghylch cymhwysra dysgwyr ar gyfer buddsoddiad prentisiaeth yng Nghymru, ynghyd â chanllawiau ar ddangos tystiolaeth o gymhwysra dysgwyr, i gynorthwyo darparwyr â'u prosesau sefydlu.

7.2. Er mwyn helpu darparwyr drwy sicrhau cyn lleied o faich gweinyddol ag sy'n bosibl yn gysylltiedig â chymhwysra dysgwyr, yr unig beth y bydd angen i'r rhan fwyaf o ddysgwyr ei wneud fydd cadarnhau ar eu ffurflen ymrestru fod ganddynt hawl i fyw a gweithio yn y DU, a'u bod wedi byw'n gyfreithlon yn y DU am y tair blynedd blaenorol. I'r nifer fach o ddysgwyr cymwys nad ydynt yn bodloni'r gofyniad hwn, rhaid i ddarparwyr gymryd camau i'w bodloni eu hunain bod y dysgwr yn preswyllo'n gyfreithlon yn y DU. I gynorthwyo darparwyr ac archwilyr cyllid, ceir cyngor pellach ynghylch dangos tystiolaeth o gydymffurfiaeth â rheolau cymhwysra dysgwyr ar [wefan Medr](#).

7.3. Wrth ystyried cymhwysedd dysgwyr, y ffactor allweddol yw'r wlad lle mae'r cyfranogwr yn gweithio. Dangosir cyfrifoldebau cyllido trawsffiniol yn y tabl isod:

Man preswyllo'r cyfranogwr	Lleoliad y cyflogwr	Y brif wlad lle mae'r cyfranogwr yn gweithio	Yr amser a dreulir yn gweithio yn y brif wlad	Cyllid
Cymru neu Loegr	Cymru	Cymru	Mwy na 51%	Cyllid a blaenoriaethau Medr.
Cymru neu Loegr	Lloegr	Cymru	Mwy na 51%	Cyllid a blaenoriaethau Medr.
Cymru neu Loegr	Lloegr	Lloegr	O leiaf 50%	Trefniadau ariannol a blaenoriaethau Llywodraeth y DU.
Cymru neu Loegr	Cymru	Lloegr	O leiaf 50%	Trefniadau ariannol a blaenoriaethau Llywodraeth y DU.

- Y ffactor a ddefnyddir i bennu lleoliad y cyflogwyr hynny sy'n agos at/sydd ar y ffin rhwng Cymru a Lloegr yw lleoliad y swyddfa neu lle telir Ardrethi Busnes, a lle mae'r dysgwr wedi'i leoli'n bennaf.
- **DS:** Pan fydd dysgwr yn symud ymlaen i lefel uwch o unrhyw weithgaredd a gyflawnir yn gysylltiedig â'r rhaglen, heb seibiant o fwy nag wyth wythnos calendr i'r dysgu, bydd y statws cymhwysra gwreiddiol yn parhau i fod yn berthnasol.

7.4. Mae unigolion yn gymwys i gael mynediad i brentisiaeth os yw'r canlynol yn wir wrth iddynt gael mynediad:

- Nad ydynt o oedran ysgol gorfodol yng Nghymru; nac yn mynd i'r ysgol neu'r coleg yn llawnamser fel disgybl neu fyfyrwr; nac mewn addysg uwch amser llawn;
- Eu bod yn bodloni'r meini prawf cymhwysra preswyllo fel y'u rhestrir yn [Atodlen Rheoliadau Addysg \(Ffioedd a Dyfarniadau\) \(Cymru\) 2007](#);
- Os nad ydynt yn y ddalfa nac ar remánd yn y ddalfa;
- Os nad ydynt yn derbyn [Grant Dysgu Llywodraeth Cymru](#) na'r Lwfans Cynhaliaeth Addysg;
- Os nad ydynt yn cymryd rhan mewn unrhyw raglen gyflogaeth neu fenter arall a ariennir yn uniongyrchol gan Lywodraeth y DU neu Lywodraeth Cymru;
- Os nad ydynt yn cymryd rhan mewn unrhyw raglenni dysgu galwedigaethol eraill a ariennir gan Lywodraeth y DU neu Lywodraeth Cymru; ac
- Y byddant, o leiaf, yn cwblhau'r elfen cymhwysedd mewn fframwaith dynodedig.

7.5. Gofynion cymhwysra ychwanegol ar gyfer Prentisiaeth â Chymorth:

- Rhaid i'r contract cyflogaeth ar gyfer Prentisiaeth â Chymorth fod yn isafswm o 10 awr yr wythnos. Os daw'r darparydd yn ymwybodol o unrhyw newid i oriau

gwaith yn ystod y cyfnod dysgu a allai effeithio ar gymhwysra i dderbyn cyllid, rhaid hysbysu Medr ar unwaith.

- Gall dysgwyr ar Brentisiaeth â Chymorth sydd eisoes â chymhwyster uchaf ar Lefel 6 neu'n uwch fod yn gymwys i gwblhau prentisiaeth Lefel 2 mewn maes galwedigaethol gwahanol. Rhaid cofnodi'r asesiad sy'n cyfiawnhau'r angen dysgu hwn yn y Cynllun Dysgu Unigol.

8. Gofynion asesu ychwanegol

- 8.1. Ar gyfer Prentisiaethau â Chymorth nid oes angen asesiad diagnostig o sgiliau hanfodol, ar yr amod y gall y Darparwyr ddarparu tystiolaeth o asesiad arall addas.
- 8.2. Gan fod lefel sylweddol o gymorth yn cael ei darparu cyn cychwyn y brentisiaeth yn ffurfiol, bydd buddsoddiad mewn Prentisiaethau â Chymorth yn dechrau pan fydd yr unigolyn yn dechrau'r ymgysylltiad cyn-brentisiaeth a chyfnodau proffilio galwedigaethol, ac wedi cael ei asesu fel un sy'n gallu symud ymlaen i brentisiaeth a'i chwblhau.
- 8.3. Gellir defnyddio cyllid i gefnogi'r gweithgareddau canlynol:
 - proffilio galwedigaethol;
 - chwilio am swydd;
 - cymorth cyflogaeth;
 - sgiliau a chymorth dysgu;
 - darpariaeth cyn-brentisiaeth—am uchafswm o 6 mis.
- 8.4. Bydd cyllid Prentisiaeth â Chymorth yn parhau y tu hwnt i'r cyfnod hwn ar yr amod bod y darparydd, y sefydliad sy'n cyflogi a'r prentis yn llofnodi Cytundeb Prentisiaeth.

Tynnu'n Ôl

- 8.5. Ystyrir bod dysgwr wedi tynnu'n ôl o'r rhaglen brentisiaethau:
 - Os gwyddys eu bod wedi penderfynu tynnu'n ôl o'r rhaglen, a bod hynny wedi'i gadarnhau'n ysgrifenedig gan unrhyw un o blith y dysgwr, yr asesydd neu'r cyflogwr.
 - Lle nad oes tystiolaeth o gyflawni gweithgarwch cymwys a gyllidir i gefnogi'r broses gysoni ddynodedig, a lle nad oes egwyl o'r rhaglen yn weithredol.
 - Rhaid i'r dyddiad tynnu'n ôl adlewyrchu'r dyddiad diwethaf pan oedd tystiolaeth ar gael i gefnogi cyllid grant, neu ddyddiad dechrau egwyl os yw hynny'n berthnasol.
- 8.6. Rhaid i ddarparwyr gael systemau cadarn ar waith i sicrhau bod dysgwyr sydd mewn perygl o dynnu'n ôl yn gynnwys yn cael eu nodi, a bod cymorth ychwanegol ac/neu fentor yn cael eu cynnig iddynt i'w helpu i barhau â'r rhaglen.
- 8.7. Pan gadarnheir bod dysgwr wedi tynnu'n ôl, rhaid i ddarparwyr gadw tystiolaeth o asesiadau a'r hysbysiad o dynnu'n ôl.

Egwyliau

- 8.8. Dim ond pan fydd y dysgwr i ffwrdd o'r gwaith am gyfnod estynedig y dylid nodi bod dysgwr ar egwyl o'i raglen ddysgu, e.e. o ganlyniad i salwch, mamolaeth, mabwysiadu, tadolaeth ac ati neu (mewn achosion eithriadol) lle bo amgylchiadau'r dysgwr yn peri bod angen iddo gael egwyl untro o'i raglen ddysgu. Pan fydd dysgwr yn cael egwyl, mae'n ofynnol i'r darparwydd ei sicrhau ei hun fod y dysgwr wedi ymrwymo i ddychwelyd i ddysgu ar ôl yr egwyl, a bod y cyflogwr yn cadw ei swydd ar agor.
- 8.9. Ni fydd egwyl ond yn berthnasol lle bo dysgwr yn absennol o'i fan gwaith am gyfnod estynedig a'i fod yn bwriadu parhau i ddysgu ar ôl dychwelyd i'r gwaith. Mewn amgylchiadau eithriadol lle nad yw dysgwr, dros dro, yn gallu cyflawni ei rôl arferol o fewn ei swydd ac nad yw'n gallu parhau â'i raglen brentisiaeth, gallai egwyl fod yn briodol, gan dybio bod pob amod arall wedi'i fodloni.
- 8.10. Dyma resymau derbyniol dros gael egwyl:
- Salwch y dysgwr.
 - Absenoldeb mamolaeth, tadolaeth neu fabwysiadu.
 - Rhesymau personol sy'n arwain at gyfnod o absenoldeb o'r gwaith e.e. profedigaeth, cyfrifoldebau gofalu, gwyliau estynedig.
 - Terfynu cyflogaeth (lle nad yw'r darparwydd yn gallu parhau i gyflwyno'r Rhaglen Brentisiaethau).
 - Rheswm arall dros gael Egwyl - ni ddylid ond defnyddio hwn pan nad yw'r un categori dilys arall ar gyfer egwyl yn berthnasol (e.e. absenoldeb tadolaeth yn unol â thelerau ac amodau'r cyflogwr, neu egwyl o'r gwaith a gychwynnir gan y cyflogwr).
- 8.11. Ni ddylai'r egwyl fod yn hwy na:
- 26 wythnos, neu
 - 52 wythnos (yn achos absenoldeb mamolaeth neu fabwysiadu).
- 8.12. Disgwylir i ddarparwyr gael system ar waith i sicrhau bod hyd egwyliau dysgwyr yn cael ei fonitro'n weithredol ac yn fynych. Mewn amgylchiadau eithriadol, gellir ceisio cymeradwyaeth Medr ar gyfer egwyliau hwy na 26 wythnos am resymau eraill heblaw absenoldeb mamolaeth neu fabwysiadu.
- 8.13. Rhaid terfynu'r dysgu os nad oes unrhyw debygolrwydd o ddychwelyd i ddysgu. Os na fydd y dysgwr yn dychwelyd i ddysgu ar ddiwedd y cyfnod o egwyl, ystyrir bod y dysgwr wedi terfynu'r dysgu. Daw hyn yn weithredol o'r diwrnod gwaith olaf lle ceir tystiolaeth o bresenoldeb y dysgwr ar raglen ddysgu.

Dileu

- 8.14. Rhaid i ddarparwyr gydymffurfio ag [Egwyddorion Rheoli Data Ôl-16](#) a phheidio dileu cofnodion ond yn unol â'r canllaw hwn.
- 8.15. I gefnogi'r weithred o ddileu, rhaid i'r darparwydd gadw llwybr archwiliadwy llawn am isafswm o 24 mis yn dilyn y dyddiad dileu i ddibenion archwilio. Fel isafswm dylai'r dystiolaeth gynnwys:
- Holl ddogfennau cychwynnol y dysgwr, a

- Chymeradwyaeth ar gyfer dileu, a'r rheswm dros ddileu'r cofnod gan Uwch Swyddog o fewn eich sefydliad.

Medr

Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil
Commission for Tertiary Education and Research

www.medr.cymru

2 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall
Caerdydd
CF10 4BZ

2 Capital Quarter
Tyndall Street
Cardiff
CF10 4BZ

Noddir gan
Lywodraeth Cymru
Sponsored by
Welsh Government